

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

Paper-II

SOCIAL WORK

B

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

1. (Signature)

(In figures as in Admit Card)

(Name)

Seat No.

(In words)

2. (Signature)

(Name)

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

JUN - 20219

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : 48

Number of Questions in this Booklet : 100

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **100** objective type questions. Each question will carry **two** marks. **All** questions of Paper II will be compulsory. At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
 - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
 - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
 - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

(A)	(B)	(C)	(D)
------------	------------	------------	------------
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरु झाल्यावर विद्यार्थ्याला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
 - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
 - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकांला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
 - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ करवा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

(A)	(B)	(C)	(D)
------------	------------	------------	------------
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्याला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्याने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

JUN - 20219/II—B

Social Work
Paper II
समाजकार्य
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This Paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. An important purpose of casework is to :	1. व्यक्तीसाहाय्य कार्याचा प्रमुख उद्देश हे आहे :
(A) Get necessary resources for the client	(A) अशिलासाठी आवश्यक साधन गोळा करणे
(B) Ensure that the client gets the treatment that she needs	(B) अशिलाला आवश्यक चिकित्सा मिळवून देणे
(C) Bring about the desired change in the person's life and her social environment	(C) व्यक्तीच्या जीवनात आणि त्याच्या सामाजिक पर्यावरणात अपेक्षित बदल घडविणे
(D) Write case history	(D) व्यक्तीची हिस्टरी लिहिणे

2. **Assertion (A) :** The case worker cautiously takes on a symbolic role and allows the client to work through his or her unresolved conflict.

Reason (R) : The client identifies in the therapist the characteristics that are reminiscent of the significant others from whom he or she is transferring the emotions.

Codes :

(A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)

(B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation for (A)

(C) (A) is true but (R) is false

(D) (A) is false but (R) is true

2. **विधान (A) :** व्यक्ति साहाय्यकर्ता प्रतिकात्मक भूमिका सावधपणे निभावतो व अशिलाच्या न सुटलेल्या प्रश्नांचे निराकरण होऊ देतो.

कारण (R) : अशिल चिकित्सकामधे महत्वाच्या व्यक्तित्वांमधील वैशिष्ट्ये पाहातो व त्यांच्या विषयीच्या भावना चिकित्सकाकडे वर्ग करतो.

संकेतांक :

(A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R)

हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण होय.

(B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु

(R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

(C) (A) हे बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.

(D) (A) हे चूक आहे परन्तु (R) हे बरोबर आहे.

3. The caseworker met her visually challenged client and spoke to her at length about various challenges and concerns faced by her. This was a

- (A) Structured interview
- (B) Pre interview
- (C) In-depth interview
- (D) Long interview

4. Where the client is unable to understand the nature of the problem and the causative factors, the required assistance is called :

- (A) Ventilation
- (B) Exploration
- (C) Clarification
- (D) Confrontation

3. व्यक्ति साहाय्यकर्ता तिच्या अंध अशिलाला भेटली व अशिलासमोर असलेल्या आव्हाने व चिंतांची तिच्याशी सखोल चर्चा केली. हा खालीलपैकी मुलाखतीचा कोणता प्रकार आहे ?

- (A) साचेबद्ध मुलाखत
- (B) पूर्व मुलाखत
- (C) सखोल मुलाखत
- (D) दीर्घकाळ मुलाखत

4. जेव्हा अशिलाला समस्या आणि त्याच कारण समजत नाही, त्यावेळेला दिली जाणारी मदत म्हणजे

- (A) प्रकटीकरण
- (B) अन्वेषण
- (C) स्पष्टीकरण
- (D) प्रत्यक्ष जाव विचारणे

- | | |
|---|--|
| <p>5. Social group work is a method of social work which</p> <p>(A) Helps individuals to enhance their social functioning.</p> <p>(B) Helps growth through conflicts.</p> <p>(C) Helps to cope more effectively with financial problems of members.</p> <p>(D) Helps members to get trained in counselling skills.</p> <p>6. An effective group has</p> <p>(A) A democratic group leader</p> <p>(B) Sub-groups</p> <p>(C) Limitless freedom for members</p> <p>(D) Obedient members</p> <p>7. The duration of the Social Group Work process should be</p> <p>(A) As long as the group wants.</p> <p>(B) According to the convenience of the worker.</p> <p>(C) Determined before the process begins.</p> <p>(D) Based on achievement of specific objectives of group.</p> | <p>5. समूहकार्य ही समाजकार्याची पद्धती आहे ज्यात</p> <p>(A) व्यक्तीला त्याची सामाजिक कृतिशीलता वाढविण्यास मदत करते</p> <p>(B) संघर्षातून विकास करण्यास मदत</p> <p>(C) सदस्याच्या आर्थिक समस्यांशी समायोजन करण्यास मदत</p> <p>(D) सदस्यांना समुपदेशन कौशल्य शिकण्यास मदत</p> <p>6. परिणामकारक समूहात</p> <p>(A) लोकशाही समूह नेतृत्व</p> <p>(B) उपसमूह</p> <p>(C) सदस्यांना नियंत्रित स्वातंत्र्य</p> <p>(D) आज्ञाधारक सदस्य</p> <p>7. समूह कार्य प्रक्रियेचा कालावधी हा</p> <p>(A) समूहास जोपर्यंत वाटेल तो पर्यंत</p> <p>(B) कार्यकर्त्यांच्या सोयीनुसार</p> <p>(C) प्रक्रिया सुरू होण्याआधीच निश्चित करणे</p> <p>(D) समूहाचे विशेष उद्दिष्ट प्राप्त करणे हा आधार</p> |
|---|--|

8. Social Group Work is a process by which

- (A) Individuals are helped to compete with others in the group.
- (B) Social functioning is enhanced through purposeful group experience.
- (C) Social functioning is enhanced through recreation.
- (D) Social functioning of group is given importance.

9. The philosophy of Social Group Work is reflected correctly in which of the following statements ?

- I. Primary group experiences have a lasting influence than the secondary group experiences.
- II. Social Group Work activities help to adopt the democratic way of life.
- III. Man is a social being and therefore cannot develop is isolation.

The correct answer is :

- (A) I
- (B) I and II
- (C) I and III
- (D) I, II and III

8. समूहकार्य ही प्रक्रिया आहे ज्यात

- (A) व्यक्तीला समूहातील अन्य सदस्यांबरोबर स्पर्धा करण्यास मदत केली जाते
- (B) समूहातील सहेतूक अनुभवातून सामाजिक कृतिशीलता वाढविली जाते
- (C) मनोरंजनातून सामाजिक कृतिशीलता वाढविली जाते
- (D) समूहाच्या सामाजिक कृतिशीलतेला महत्त्व दिले जाते

9. समूह कार्याचा आदर्शवाद खालीलपैकी कोणत्या विधानात अधित समर्पकपणे प्रदर्शित होतो ?

- I. प्राथमिक समूहातील अनुभव हे दुय्यम समूहातील अनुभवांपेक्षा दीर्घकाळ परिणामकारक असतात
- II. समूह कार्यातील कार्यक्रम लोकशाही जीवनशैली अंगीकारण्यास साहाय्यभूत ठरतात
- III. मानव हा समाजशील प्राणी आहे आणि म्हणून तो स्वतंत्रपणे विकसित होवू शकत नाही.

अचूक उत्तर हे आहे :

- (A) I
- (B) I आणि II
- (C) I आणि III
- (D) I, II आणि III

- | | |
|---|---|
| <p>10. Which one of the following is the <i>correct</i> objective of Social Group Work ?</p> <p>(A) To facilitate groupism within the community</p> <p>(B) To increase groups in a community</p> <p>(C) To render financial aid and assistance to group members</p> <p>(D) To form groups in a planned manner</p> <p>11. 'Save Tree' movement is known as</p> <p>(A) Save Jungle movement</p> <p>(B) Chipko movement</p> <p>(C) Save mango movement</p> <p>(D) Save 'National Sanctuary' movement</p> <p>12. Who founded the Arya Samaj ?</p> <p>(A) Dayanand Saraswati</p> <p>(B) Vinoba Bhave</p> <p>(C) Mahatma Phule</p> <p>(D) Swami Vivekananda</p> | <p>10. खालीलपैकी कोणते समूहाकार्याचे बरोबर उद्दिष्टे आहेत ?</p> <p>(A) समुदायात गटवादास प्रोत्साहन देणे</p> <p>(B) समुदायात समूहसंख्या वाढविणे</p> <p>(C) समूह सदस्यांना आर्थिक साहाय्य व मदत करणे</p> <p>(D) नियोजनबद्ध गटनिर्मिती</p> <p>11. 'वृक्ष वाचवा' चळवळ कोणत्या नावाने ओळखली जाते ?</p> <p>(A) जंगल वाचवा चळवळ</p> <p>(B) चिपको चळवळ</p> <p>(C) आंबा वाचवा चळवळ</p> <p>(D) राष्ट्रीय अभयारण्य चळवळ</p> <p>12. आर्य समाजाची स्थापना कोणी केली ?</p> <p>(A) दयानंद सरस्वती</p> <p>(B) विनोबा भावे</p> <p>(C) महात्मा फुले</p> <p>(D) स्वामी विवेकानंद</p> |
|---|---|

13. 'Trait' theory of leadership is

- (A) Leader can be trained
- (B) Leaders are charismatic
- (C) Leaders are heroic personalities
- (D) Leader's are born

14. Which is *not* a basic character of the social movement ?

- (A) Ideology
- (B) Termination
- (C) Leadership
- (D) Strategies

15. Social Action model aims at

- (A) Self help
- (B) Shifting power of relationship
- (C) Problem solving
- (D) Collaboration with government

13. नेतृत्व 'गुणविशेष' सिद्धांत म्हणजे

- (A) नेत्यांना प्रशिक्षण दिले जाऊ शकते
- (B) नेते वलयांकित असतात
- (C) नेते नायकी व्यक्तिमत्त्वाचे असतात
- (D) नेते जन्मावे लागतात

14. खालीलपैकी कोणते सामाजिक चळवळीचे मूलभूत वैशिष्ट्ये **नाही** ?

- (A) विचारधारा
- (B) शेवट
- (C) नेतृत्व
- (D) रणनीती

15. सामाजिक कृती प्रारूपाचे ध्येय हे आहे.

- (A) स्वयं-सहायता
- (B) सत्ता बदल
- (C) समस्या सोडवणूक
- (D) शासनाबरोबर सहयोग

16. Who among the following has made an analysis of introduction of social movement in the book, 'Social Movement in India' ?

- (A) M.S.A. Rao
- (B) Ghanshyam Shah
- (C) D.N. Dhanagare
- (D) K.K. Singh

17. Which among the following is anti-reservation movement ?

- (A) Resistance movement
- (B) Reform movement
- (C) Revolutionary movement
- (D) Revivalist movement

18. Self-help and community integration is a 'goal' of :

- (A) Social Action Model
- (B) Social Planning Model
- (C) Locality Development Model
- (D) People's Organisation Model

16. 'भारतातील सामाजिक चळवळी' या ग्रंथात सामाजिक चळवळींच्या परिचयांचे विश्लेषण कोणत्या तज्ञाने केले ?

- (A) एम.एस.ए. राव
- (B) घनश्याम शहा
- (C) डी. एन. धनागरे
- (D) के.के. सिंग

17. खालीलपैकी कोणती एक चळवळ आरक्षण-विरोधी चळवळ आहे ?

- (A) प्रतिकार चळवळ
- (B) सुधारणा चळवळ
- (C) क्रांतीकारी चळवळ
- (D) पुनरुज्जीवनवादी चळवळ

18. स्वयं-सहायता आणि समुदाय एकात्मता हे कोणत्या प्रारूपाचे ध्येय आहे ?

- (A) सामाजिक कृती प्रारूप
- (B) सामाजिक नियोजन प्रारूप
- (C) स्थानीय (समुदाय) विकास प्रारूप
- (D) लोक संघटन प्रारूप

- | | |
|---|---|
| <p>19. 'Neighbourhood Development Model' of task-oriented community organisation has been identified by :</p> <p>(A) Dunham Arthur</p> <p>(B) Murry Ross</p> <p>(C) Jack Rothman</p> <p>(D) Mc Neil</p> | <p>19. कार्याभिमुख (काम) समुदाय संघटनचे 'शेजारसमूह विकास प्रारूप' कोणाशी संबंधित आहे ?</p> <p>(A) डनहॅम आर्थर</p> <p>(B) मुरी रॉस</p> <p>(C) जॅक रॉथमन</p> <p>(D) मॅक निल</p> |
| <p>20. According to Mahatma Gandhi 'Ahimsa' (non-violence) was the only way for :</p> <p>(A) Truth</p> <p>(B) Satyagraha</p> <p>(C) Freedom Attainment</p> <p>(D) Dandi Yatra</p> | <p>20. महात्मा गांधीच्या मते कोणती रणनीती अहिंसेच्या मार्गाने होईल ?</p> <p>(A) सत्य</p> <p>(B) सत्याग्रह</p> <p>(C) स्वातंत्र्य प्राप्ती</p> <p>(D) दांडी यात्रा</p> |
| <p>21. Failing to reject a null hypothesis when it is false is termed as :</p> <p>(A) Type I error</p> <p>(B) Type II error</p> <p>(C) Sampling error</p> <p>(D) Non-sampling error</p> | <p>21. ज्यावेळेला चूक असूनसुद्धा नल गृहीतकृत्य नाकारले जात नाही, त्याला असे म्हणतात.</p> <p>(A) टाईप I एरर</p> <p>(B) टाईप II एरर</p> <p>(C) सॅम्पलींग एरर</p> <p>(D) नॉन-सॅम्पलींग एरर</p> |

- | | |
|---|--|
| <p>22. To ascertain the effectiveness of social work intervention we prefer to use :</p> <p>(A) Descriptive Research Design</p> <p>(B) Single Subject Research Design</p> <p>(C) Exploratory Research Design</p> <p>(D) Experimental Research Design</p> | <p>22. समाजकार्य हस्तक्षेपाची परिणामकारता तपासण्याकरिता आपण याचा उपयोग करतो :</p> <p>(A) वर्णनात्मक संशोधन आराखडा</p> <p>(B) सिंगल सब्जेक्ट संशोधन आराखडा</p> <p>(C) अन्वेषणात्मक संशोधन आराखडा</p> <p>(D) प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा</p> |
| <p>23. Which one of the following is a non-probability sampling method ?</p> <p>(A) Simple Random Sampling</p> <p>(B) Cluster Sampling</p> <p>(C) Stratified Sampling</p> <p>(D) Purposive Sampling</p> | <p>23. खालीलपैकी एक गैर-संभाव्यता नमुनानिवड पद्धती आहे :</p> <p>(A) साधा यादृच्छिक नमुनानिवड</p> <p>(B) पूंजक नमुनानिवड</p> <p>(C) स्तरित नमुनानिवड</p> <p>(D) सहेतूक नमुनानिवड</p> |
| <p>24. A hypothesis which predicts the relationship between two or more independent variables and two or more dependent variables is called :</p> <p>(A) Statistical Hypothesis</p> <p>(B) Complex Hypothesis</p> <p>(C) Directional Hypothesis</p> <p>(D) Non-directional Hypothesis</p> | <p>24. असे गृहीतकृत्य की जे दोन किंवा अधिक स्वतंत्र चल किंवा दोन किंवा अधिक परावलंबित चलांमधील संबंधांविषयी भविष्यकथन करत :</p> <p>(A) सांख्यिकीय गृहीतकृत्ये</p> <p>(B) क्लिष्ट गृहीतकृत्ये</p> <p>(C) मार्गदर्शक गृहीतकृत्ये</p> <p>(D) अ-मार्गदर्शक गृहीतकृत्ये</p> |

25. Social Distance Scale is developed by :

- (A) Thurstone
- (B) Bogardus
- (C) Likert
- (D) Wellington

26. **Assertion (A) :** Quantitative researchers prefer probability sampling method.

Reason (R) : So that they can use non-parametric tests.

Select your answer from the codes given below :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

25. सामाजिक-अंतर-मापन श्रेणी ही यांनी विकसित केली.

- (A) थर्स्टन
- (B) बोर्गार्डस
- (C) लिकर्ट
- (D) वेलिंग्टन

26. **विधान (A) :** संख्यात्मक संशोधनात संभाव्यता नमुनानिवड पद्धतीस प्राधान्य देतात.

कारण (R) : कारण, त्यामुळे त्यांना नॉन-पॅरॅमेट्रिक चाचण्या वापरता येतात.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे.

27. Universe of study consists of

- (A) All the elements covered under study
- (B) Population
- (C) Sample
- (D) Randomization

28. **Assertion (A) :** Quantitative researchers prefer standardised scales to measure variables.

Reason (R) : Because, it is easily available.

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is not true
- (D) (A) is not true but (R) is true

27. अध्ययन समग्रात याचा समावेश होतो.

- (A) अध्ययनात समावेशित सर्व घटक
- (B) लोकसंख्या
- (C) नमुना
- (D) यादृच्छीकरण

28. **विधान (A) :** संख्यात्मक संशोधनात संशोधक चलांच मापन करण्याकरिता प्रमाणित मापनतंत्राला प्राधान्य देतात.

कारण (R) : कारण, ते सहज उपलब्ध आहेत.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे.

29. Which one of the following tests is *not* a non-parametric test ?

- (A) Kolmogorov-Smirnov test
- (B) Wilcoxon test
- (C) Mann-Whitney
- (D) Student's t-test

30. **Assertion (A) :** When researcher takes information or data on phone call, it is not considered as data for survey.

Reason (R) : Because it is not authentic tool of data collection.

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is not true
- (D) (R) is true but (A) is not true

29. खालीलपैकी कोणती चाचणी नॉन-पॅरॉमिटीक चाचणी आहे ?

- (A) कोलमोगोरोव्ह-स्मिरनोव्ह चाचणी
- (B) विलकॉक्सन चाचणी
- (C) मॅन-व्हिटनी
- (D) स्टुडन्टस् चाचणी

30. **विधान (A) :** जेव्हा संशोधक दूरध्वनीवरून माहिती किंवा तथ्य गोळा करतो, तेव्हा ती माहिती/तथ्य सर्वेकरता गृहीत धरल्या जात नाहीत.

कारण (R) : कारण, ते तथ्य संकलनाच विश्वसनीय साधन नाहीत.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे.

- | | |
|--|--|
| <p>31. The goal of Help Age India is to provide resources to :</p> <p>(A) elderly</p> <p>(B) women</p> <p>(C) youth</p> <p>(D) children</p> | <p>31. हेल्प एज इंडिया या संस्थेचे ध्येय कोणत्या घटकांसाठी संसाधने पुरविणे आहे ?</p> <p>(A) वृद्ध</p> <p>(B) महिला</p> <p>(C) युवक</p> <p>(D) मुले</p> |
| <p>32. Which one of the following principles is <i>not</i> the principle of social welfare administration ?</p> <p>(A) The Principle of Professional Responsibility</p> <p>(B) The Principle of Agency Purpose</p> <p>(C) The Principle of Cultural Setting</p> <p>(D) The Principle of Individulisation</p> | <p>32. खालीलपैकी कोणते एक तत्त्व समाज कल्याण प्रशासनाचे नाही ?</p> <p>(A) व्यावसायिक जबाबदारीचे तत्त्व</p> <p>(B) संस्था उद्देशाचे तत्त्व</p> <p>(C) सांस्कृतिक क्षेत्राचे तत्त्व</p> <p>(D) व्यक्तीकरणाचे तत्त्व</p> |
| <p>33. The acronym POSDCORB stands for :</p> <p>(A) Planning, Organising, Staffing, Direction, Coordination, Reporting and Budgeting.</p> <p>(B) Planning, Organising, Supervision, Direction, Coordination, Reporting and Budgeting</p> <p>(C) Planning, Organising, Staffing, Direction, Cooperation, Reporting and Budgeting.</p> <p>(D) Planning, Organising, Staffing, Direction, Coordination, Research and Budgeting.</p> | <p>33. 'POSDCORB' या संक्षिप्त संज्ञेचे पूर्ण रूप लिहा :</p> <p>(A) प्लॉनिंग, ऑर्गनायसिंग, स्टॉफींग, डायरेक्शन, कोऑर्डिनेशन, रिपोर्टिंग आणि बजेटिंग</p> <p>(B) प्लॉनिंग, ऑर्गनायसिंग, सुपरविजन, डायरेक्शन, कोऑर्डिनेशन, रिपोर्टिंग आणि बजेटिंग</p> <p>(C) प्लॉनिंग, ऑर्गनायसिंग, स्टॉफींग, डायरेक्शन, कोऑपरेशन, रिपोर्टिंग आणि बजेटिंग</p> <p>(D) प्लॉनिंग, ऑर्गनायसिंग स्टॉफींग, डायरेक्शन, कोऑर्डिनेशन, रिसर्च आणि बजेटिंग</p> |

- | | |
|--|--|
| <p>34. Which one of the following sections of the Income Tax Act allows an individual or a company to claim exemption on their donations to voluntary organisation from their taxable income ?</p> <p>(A) 60 G</p> <p>(B) 70 G</p> <p>(C) 80 G</p> <p>(D) 90 G</p> | <p>34. आयकर कायद्यातील कोणत्या कलमाखाली स्वयंसेवी संस्थेला देणगी देणाऱ्या व्यक्ती किंवा संस्थे (कंपनी) ला तीच्या करपात्र उत्पन्नातून सूट मिळते ?</p> <p>(A) 60 जी</p> <p>(B) 70 जी</p> <p>(C) 80 जी</p> <p>(D) 90 जी</p> |
| <p>35. Minimum persons are required to establish a trust as per the Indian Trust Act.</p> <p>(A) two</p> <p>(B) three</p> <p>(C) four</p> <p>(D) five</p> | <p>35. भारतीय विश्वस्त कायद्यानुसार एखादी विश्वस्त संस्था स्थापन करण्यासाठी किती व्यक्तींची गरज असते ?</p> <p>(A) दोन</p> <p>(B) तीन</p> <p>(C) चार</p> <p>(D) पाच</p> |
| <p>36. '360 degree appraisal' is tool of</p> <p>(A) Management by Objectives</p> <p>(B) Performance Management System</p> <p>(C) Competency mapping</p> <p>(D) OD Intervention</p> | <p>36. '360 डिग्री अप्रायझल' हे याच साधन आहे.</p> <p>(A) मॅनेजमेन्ट बाय ऑब्जेक्टिव्ह</p> <p>(B) परफॉर्मन्स मॅनेजमेन्ट सिस्टम</p> <p>(C) कॉम्पीटन्सी मॅपिंग</p> <p>(D) ओ.डी. इंटरव्हेशन</p> |

37. In India non-profit/public charitable organisation can be registered under section 25 of the

- (A) Indian Companies Act
- (B) Indian Factories Act
- (C) Trade Unions Act
- (D) Indian Association Act

38. Which one of the Five Year Plans lays emphasis on the role of NGOs and voluntary organisations in the conservation of environment ?

- (A) Fourth five-year plan
- (B) Fifth five-year plan
- (C) Seventh five-year plan
- (D) Eighth five-year plan

39. The name of the Ministry of Welfare was changed to Ministry of Social Justice and Empowerment in the year :

- (A) 1998
- (B) 1988
- (C) 1978
- (D) 1968

37. भारतात सार्वजनिक विश्वस्त संस्थेची कोणत्या कायद्याच्या कलम 25 खाली नोंदणी करता येते ?

- (A) इंडियन कंपनी ॲक्ट
- (B) इंडियन फॅक्टरिज ॲक्ट
- (C) ट्रेड युनियन ॲक्ट
- (D) इंडियन असोशिएशन ॲक्ट

38. खालीलपैकी कोणत्या पंचवार्षिक योजनेत पर्यावरण संवर्धनात स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका यावर भर देण्यात आला ?

- (A) चौथी पंचवार्षिक योजना
- (B) पाचवी पंचवार्षिक योजना
- (C) सातवी पंचवार्षिक योजना
- (D) आठवी पंचवार्षिक योजना

39. समाज कल्याण मंत्रालयाचे नांव बदलून ते सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालय असे कोणत्या वर्षात करण्यात आले ?

- (A) 1998
- (B) 1988
- (C) 1978
- (D) 1968

- | | |
|---|---|
| <p>40. The National Commission for Women is :</p> <p>(A) an autonomous body</p> <p>(B) non-statutory body</p> <p>(C) semi-statutory body</p> <p>(D) quasi-statutory body</p> <p>41. Who was the exponent of the liberal socialist standpoint on the study of social policy ?</p> <p>(A) B.B. Gilbert</p> <p>(B) T.H. Marshall</p> <p>(C) R.M. Titmuss</p> <p>(D) A.V. Dicey</p> <p>42. Under the Residual model of social policy the state took only marginal responsibility for providing :</p> <p>(A) Food and shelter to cases of extreme need arising out of physical handicap such as old age or joblessness over an extended period.</p> <p>(B) Primary education and public health services</p> <p>(C) All the services such as health, education and housing</p> <p>(D) Only higher education and health services</p> | <p>40. राष्ट्रीय महिला आयोग ही संस्था कोणत्या प्रकारची आहे ?</p> <p>(A) स्वायत्त संस्था</p> <p>(B) अ-वैधानिक संस्था</p> <p>(C) निम-वैधानिक संस्था</p> <p>(D) क्वासी-वैधानिक संस्था</p> <p>41. सामाजिक धोरणाच्या अभ्यासात उदारसमाजवादी दृष्टिकोणाचा प्रणेता कोण होता ?</p> <p>(A) बी.बी. गिलबर्ट</p> <p>(B) टी. एच. मार्शल</p> <p>(C) आर. एम. टीटमस</p> <p>(D) ए. व्ही. डिके</p> <p>42. अवशिष्ट सामाजिक धोरण प्रारूपांतर्गत राज्यांनी ज्यांची पुर्ववर्ती करीत किमान जबाबदारी स्वीकारली आहे असे :</p> <p>(A) शारीरिक विकलांगता, वृद्धत्व, अधिक काळ बेरोजगार राहाण्यातून उद्भवलेल्या अन्न व निवाऱ्याच्या अतीव गरजा असलेल्या व्यक्ती</p> <p>(B) प्राथमिक शिक्षण आणि सार्वजनिक आरोग्य सेवा</p> <p>(C) आरोग्य, शिक्षण व आवास अशा सर्व सेवा</p> <p>(D) फक्त उच्चशिक्षण आणि आरोग्य सेवा</p> |
|---|---|

43. To introduce economically viable, technically sound, environmentally non-degrading and non-hazardous and socially acceptable use of natural resources of the country for promoting the concept of sustainable agriculture was the strategy of which policy initiatives ?

- (A) National Agricultural Policy of India, 2000
- (B) National Environmental Policy of India, 2006
- (C) National Forest Policy of India, 2018
- (D) National Policy on Biofuels, 2018

44. The Human Development Index does *not* include which of the following ?

- (A) Life expectancy
- (B) Expected years of schooling
- (C) Gross National Income
- (D) Population Below Poverty Line

43. शाश्वत कृषीच्या संकल्पनेला प्रोत्साहन देण्याकरिता कोणत्या धोरणात्मक पुढाकाराअंतर्गत देशातील नैसर्गिक संसाधनाचा आर्थिकदृष्ट्या योग्य, तांत्रिकदृष्ट्या समर्थ, पर्यावरणाचा न्हास न करणारं अ-धोकादायक व सामाजिक स्वीकारार्ह उपयोगाचा परिचय ही रणनीती वापरली गेली ?

- (A) भारतीय राष्ट्रीय कृषी धोरण — 2000
- (B) भारतीय राष्ट्रीय पर्यावरण धोरण — 2006
- (C) भारतीय राष्ट्रीय वन धोरण — 2018
- (D) राष्ट्रीय जैविक ईंधन धोरण — 2018

44. मानवी विकास निर्देशांकात खालीलपैकी कशाचा समावेश नाही ?

- (A) आयुर्मान
- (B) शालेय जीवनाची अपेक्षित वर्षे
- (C) एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न
- (D) दारिद्र्य रेषे खालील लोकसंख्या

45. **Assertion (A) :** Social indicators are needed to find pathways through the mass of society's interconnections.

Reason (R) : They delineate social status, define social problems and trace social trends, which by social engineering may hopefully be guided towards social goals formulated by social planning.

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

46. Tejaswini Programme is for

- (A) Girl's Education
- (B) Sports development for women
- (C) Rural Women's Empowerment
- (D) Rural Women's Health

45. **विधान (A) :** सामाजिक निर्देशांकांनी समाजाच्या आंतरसंपर्क जाळतून मार्ग शोधणे अपेक्षित असते.

कारण (R) : ते सामाजिक दर्जाचितीत करत सामाजिक समस्यांचे स्पष्टीकरण व सामाजिक प्रवाह दर्शवित, ज्यामुळे सामाजिक अभियांत्रिकीमुळे सामाजिक नियोजनाद्वारे निवडीत केलेले सामाजिक ध्येयांना दिशादर्शन केल्या जात.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.
- (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.
- (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे.

46. तेजस्विनी कार्यक्रम कशा करिता आहे ?

- (A) मुलींचे शिक्षण
- (B) महिलांचा क्रीडा विकास
- (C) ग्रामीण महिला सक्षमीकरण
- (D) ग्रामीण महिलांचे आरोग्य

47. The Millennium Development Goals was adopted by United Nations General Assembly in the year :

- (A) 1998
- (B) 2000
- (C) 2002
- (D) 2004

48. As per the Human Development Report (2011) prepared by UNDP, India ranks in the list of countries by Human Development Index.

- (A) 130
- (B) 134
- (C) 136
- (D) 140

47. संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या सर्वसाधारण सभेने कोणत्यावर्षी सहस्राब्दी विकास उद्दिष्टे स्वीकारली ?

- (A) 1998
- (B) 2000
- (C) 2002
- (D) 2004

48. संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यक्रमांतर्गत तयार केलेल्या मानवी विकास अहवाल (2011) मध्ये मानवी विकास निर्देशांकानुसार केलेल्या देशांच्या यादीत भारताचे स्थान आहे.

- (A) 130
- (B) 134
- (C) 136
- (D) 140

49. Sequence of policy formulation are :

(A) Agenda building, adoption,
implementation, formulation

evaluation of termination

(B) Agenda building, formulation,

adoption, implementation,

evaluation and termination

(C) Adoption, implementation,

evaluation, formulation and

termination

(D) Formulation, implementation,

adoption, evaluation and

termination

49. धोरणनिर्मिती प्रक्रियेतील अनुक्रम खालील-

प्रमाणे :

(A) कार्यक्रमनिर्मिती, स्वीकारणे, अवलंबन,

सूत्रण, मूल्यांकन व शेवट

(B) कार्यक्रम निर्मिती, सूत्रण, स्वीकारणे,

अवलंबन, मूल्यांकन व शेवट

(C) स्वीकारणे, अवलंबन, मूल्यांकन, सूत्रण व

शेवट

(D) सूत्रण, अवलंबन, स्वीकारणे, मूल्यांकन व

शेवट

50. **Assertion (A) :** According to the recent Human Development Reports of UNDP, India has moved from the category of “Low human development” to that of “medium” human development category.

Reason (R) : Because of its high population growth rate.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
 - (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A)
 - (C) (A) is true but (R) is false
 - (D) (A) is false but (R) is true
51. In case of violation of their rights, Divyangjan may move an application to the
- (A) State Commissioner of Social Welfare.
 - (B) Chief Commissioner for Persons with Disabilities in the Centre/ State.
 - (C) District Social Welfare Officer.
 - (D) National Commission for Divyangjan.

50. **विधान (A) :** अद्ययावत मानव, विकास, निर्देशांक अहवाल (UNDP) नुसार भारत मानव विकास निर्देशांकाच्या निम्न वर्गीकरणातून ‘मध्यम’ वर्गीकरणात गेला.

कारण (R) : लोकसंख्येचा उच्च विकासदर.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
 - (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.
 - (C) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.
 - (D) (A) चूक आहे परन्तु (R) बरोबर आहे.
51. दिव्यांग व्यक्ती त्यांच्या हक्कांचे उल्लंघन झाल्यास ते कोणाकडे दाद मागू शकतात ?
- (A) राज्य समाज कल्याण आयुक्त
 - (B) केंद्र/राज्य शासन विकलांग व्यक्ती मुख्य आयुक्त
 - (C) जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी
 - (D) राष्ट्रीय दिव्यांग आयोग

52. Article 44 of Indian Constitution deals with :

- (A) Uniform State Code
- (B) Fundamental Rights
- (C) Uniform Civil Code
- (D) Right to Survival

53. The National Human Rights Commission (NHRC) of India was established on

- (A) 12th October, 1987
- (B) 12th October, 1993
- (C) 12th October, 1997
- (D) 12th October, 1990

54. Human rights are

- (A) The basic rights and freedom to which all humans are entitled
- (B) The rights of all humans to have free and fair elections
- (C) The rights of all humans to settle down in any part of the world
- (D) The rights of all humans to receive free education without restrictions

52. भारतीय राज्यघटनेचे 44वे कलम कोणत्या बाबीशी संबंधित आहे ?

- (A) समान राज्य कायदा
- (B) मूलभूत हक्क
- (C) समान नागरी कायदा
- (D) जगण्याचा हक्क

53. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाची स्थापना कोणत्या वर्षी झाली ?

- (A) 12 ऑक्टोबर 1987
- (B) 12 ऑक्टोबर 1993
- (C) 12 ऑक्टोबर 1997
- (D) 12 ऑक्टोबर 1990

54. मानवी हक्क :

- (A) सर्व माणसांसाठी असणारे मूलभूत हक्क आणि स्वातंत्र्य
- (B) मोकळ्या आणि खेळीमेळीच्या वातावरणात निवडणुका पार पाडण्याचे सर्वांसाठी असणारे हक्क
- (C) जगातील कोणत्याही प्रांतात स्थायिक होण्याचा सर्वांना असलेला अधिकार
- (D) कोणत्याही निर्बंधाशिवाय सर्वांना मोफत शिक्षण घेण्याचा अधिकार

- | | |
|--|---|
| <p>55. Articles of the Constitution of India provide for rights against exploitation.</p> <p>(A) 23 and 24</p> <p>(B) 19 and 20</p> <p>(C) 31 and 32</p> <p>(D) 37 and 38</p> <p>56. Social justice is defined in of the Constitution of India.</p> <p>(A) Article 19</p> <p>(B) Article 24</p> <p>(C) Article 31</p> <p>(D) Not defined in the Constitution</p> <p>57. The of government receive their power from the Constitution and are bound by it.</p> <p>(A) Executive, parliamentary and judicial branches</p> <p>(B) Executive, provincial and judicial branches</p> <p>(C) Executive, bureaucratic and judicial branches</p> <p>(D) Executive, legislative and judicial branches</p> | <p>55. राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमानुसार शोषणाविरुद्ध दाद मागण्याचा अधिकार आहे ?</p> <p>(A) कलम 23 आणि 24</p> <p>(B) कलम 19 आणि 20</p> <p>(C) कलम 31 आणि 32</p> <p>(D) कलम 37 आणि 38</p> <p>56. भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमान्वये सामाजिक न्याय नाकारला जातो ?</p> <p>(A) कलम 19</p> <p>(B) कलम 24</p> <p>(C) कलम 31</p> <p>(D) राज्यघटनेत उल्लेख नाही</p> <p>57. कोणत्या सरकारी शाखांना राज्यघटनेने अधिकार प्रदान करून त्या शासनाप्रती बांधील असतात ?</p> <p>(A) कार्यकारी, संसदीय आणि न्यायिक</p> <p>(B) कार्यकारी, प्रांतिक आणि न्यायिक</p> <p>(C) कार्यकारी, नोकरशाहीक आणि न्यायिक</p> <p>(D) कार्यकारी, विधिविषयक आणि न्यायिक</p> |
|--|---|

58. The 299 members of the Constituent Assembly took

- (A) Almost three years to draft the Constitution
- (B) Almost four years to draft the Constitution
- (C) Almost five years to draft the Constitution
- (D) Almost six years to draft the Constitution

59. The Constitution of India was adopted by

- (A) The Supreme Court of India
- (B) The Constituent Assembly of India
- (C) The Parliament of India
- (D) The Drafting Committee of the Constitution

58. एकूण 299 सदस्य असलेल्या घटना परिषदेला राज्यघटनेचा मसुदा तयार करण्यासाठी जवळ

जवळ किती वर्षे लागलेत ?

- (A) तीन वर्षे
- (B) चार वर्षे
- (C) पाच वर्षे
- (D) सहा वर्षे

59. भारतीय राज्यघटनेच्या मसुद्याचा स्वीकार कोणी केला ?

- (A) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय
- (B) भारताची घटना परिषद
- (C) भारताची लोकसभा
- (D) घटनेची मसुदा समिती

60. What is the meaning of “Integrated Social Work Practice” ?

- (A) Use of different methods of social work simultaneously in coming up with lasting solutions
- (B) Use of social work techniques in a responsible manner for problem solving
- (C) Trying out alternative solutions to deal with a problem
- (D) To seek the help of interdisciplinary experts in research

61. For the first time in the history of mental health legislation. The Mental Health Care Act, 2017 emphasises :

- (A) Rights of persons with mental illness
- (B) The use of Electro-convulsive Therapy (ECTs) to treat mental illness
- (C) Common treatment facilities for patients with and without a criminal history
- (D) Issuing Aadhaar Cards to long-stay hospital patients

60. एकात्मिक समाज कार्याचा अर्थ काय आहे ?

- (A) उपायाकडे नेणाऱ्या एकाच वेळी अनेक समाजकार्य पद्धतींचा अवलंब करणे
- (B) समस्या सोडविण्यासाठी समाजकार्य तंत्रांचा जबाबदारीने उपयोग करणे
- (C) समस्या हाताळण्यासाठी पर्यायी उपायांचा प्रयत्न करणे
- (D) संशोधनात आंतरविद्याशाखीय तज्ञांची मदत घेणे

61. मानसिक स्वास्थ्य कायद्याच्या इतिहासात पहिल्यांदाच ‘मानसिक स्वास्थ्य सेवा’ 2017 ह्या मुद्यावर जोर देत आहे :

- (A) मानसिक आजार झालेल्या व्यक्तींचे अधिकार
- (B) मानसिक आजाराच्या उपचारासाठी इसीटी (ECT) चा वापर
- (C) गुन्हेगार आणि गुन्हेगार नसलेल्या व्यक्तीं-साठी सामान्य उपचार सुविधा
- (D) इस्पितळातील दीर्घकालीन मनोरुग्णांना आधार कार्ड प्राप्त करून देणे

62. National Council for Older Persons (NCOP) was constituted in the year of :

- (A) 1997
- (B) 1998
- (C) 1999
- (D) 2000

63. According to..... the term 'active aging' refers to the process of quality of life of aged ?

- (A) UNESCO
- (B) WHO
- (C) UNO
- (D) Help Age India

62. वृद्ध व्यक्तिंकरिता राष्ट्रीय परिषदेचे गठन कोणत्या वर्षी करण्यात आले ?

- (A) 1997
- (B) 1998
- (C) 1999
- (D) 2000

63. यांच्या अनुसार 'क्रियाशील वृद्धत्व' हे जीवनाच्या गुणवत्तेच्या प्रक्रियेला संदर्भित करते.

- (A) युनेस्को
- (B) डब्लू.एच.ओ.
- (C) यू.एन.ओ.
- (D) हेल्प एज इंडिया

64. Match the following for their association and choose the *correct* answer from the codes given below :

List-I

- (a) Protection of Women from Domestic Violence Act
- (b) 498 A
- (c) Sexual Harassment of Women at work place
- (d) Section 377

List-II

- (i) Cruelty by husband and in-laws
- (ii) Vishakha guidelines
- (iii) Decriminalising Consensual sex between same-sex adults
- (iv) Includes live-in relationships

Codes :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(B)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(C)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(D)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

64. जोड्या लावा व संकेतांकातून योग्य पर्याय निवडा :

यादी-I

- (a) महिलांचे कौटुंबिक हिंसाचारापासून संरक्षण अधिनियम
- (b) 498 अ
- (c) कामाच्या ठिकाणी महिलांचा लैंगिक छळ
- (d) कलम 377

यादी-II

- (i) पती व सासरच्या व्यक्तींद्वारे क्रूर वागणूक
- (ii) विशाखा मार्गदर्शक तत्त्वे
- (iii) समलिंगी व्यक्तींमधील संमतीने ठेवलेल्या लैंगिक संबंधांना अपराध न मानणे
- (iv) विवाहाशिवाय सहजीवनाचा अंतर्भाव/ समावेश

संकेतांक :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(B)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(C)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(D)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

65. The acronym PVTGs refers to :

- (A) Particularly Vulnerable Tribal Groups
- (B) Particularly Voluntary Tribal Groups
- (C) Particularly Vendors Tribal Groups
- (D) Particularly Vigilant Tribal Groups

66. Rajiv Gandhi National Fellowship for ST Students targets to :

- (A) Regular full-time research students in M.Phil. & Ph.D. courses
- (B) Part-time research students in M.Phil. & Ph.D. courses
- (C) Research students in M.Phil. & Ph.D. courses in distance mode
- (D) Research students in M.Phil & Ph.D. courses in abroad

65. पी.व्ही.टी.जी. हे कशाचे संक्षिप्त रूप आहे ?

- (A) विशेषत्वाने भेद्य आदिवासी समूह
- (B) विशेषत्वाने ऐच्छिक आदिवासी समूह
- (C) विशेषत्वाने विक्रेता आदिवासी समूह
- (D) विशेषत्वाने दक्ष आदिवासी समूह

66. एस.टी. विद्यार्थ्यांसाठीची राजीवगांधी राष्ट्रीय शिष्यवृत्तीचे लक्ष्य :

- (A) एम. फिल व पी.एच.डी. कोर्सेसचे नियमित व पूर्णवेळ संशोधन विद्यार्थी
- (B) एम. फिल व पी.एच.डी. कोर्सेसचे अर्धवेळ संशोधन विद्यार्थी
- (C) एम.फिल व पी.एच.डी.चे दूरस्थ शिक्षणातील संशोधन विद्यार्थी
- (D) एम. फिल व पी.एच.डी.चे परदेशात असलेले संशोधन विद्यार्थी

67. As per The Companies Act CSR provisions under section 135(1) the CSR is *not* applicable for the companies having

- (A) Net worth of ₹ 100 crore
- (B) Turnover of ₹ 1000 crore
- (C) Net profit of ₹ 5.00 crore
- (D) Net worth of ₹ 500 crore

68. Arrange the following labour legislations in chronological order by their year of enactment (oldest to latest) :

- (i) The Employees State Insurance Act,
- (ii) Payment of Bonus Act,
- (iii) The Payment of Gratuity Act,
- (iv) The Payment of Wages Act.

Choose your answer from the codes given below :

- (A) (i), (iv), (iii), (ii)
- (B) (iii), (iv), (ii), (i)
- (C) (ii), (i), (iv), (iii)
- (D) (iv), (i), (ii), (iii)

67. कंपनीज कायद्याअंतर्गत सी.एस.आर. प्रावधान 135(1) अंतर्गत, सी.एस.आर हे या कंपन्यांना लागू नाही.

- (A) ₹ 100 कोटी मूल्य
- (B) ₹ 1000 कोटीपर्यंत उलाढाल
- (C) ₹ 5.00 कोटी निव्वळ नफा
- (D) ₹ 500 कोटी निव्वळ मूल्य

68. खालील कामगार कायद्यांना त्यांच्या अस्तित्वात येण्याच्या वर्षानुसार क्रमाने लावा. (जुना कायदा ते नवा) :

- (i) द एम्प्लॉइज स्टेट इन्श्युरन्स ॲक्ट
- (ii) पेमेंट ऑफ बोनस ॲक्ट
- (iii) पेमेंट ऑफ ग्रॅच्युईटी ॲक्ट
- (iv) पेमेंट ऑफ वेजेस ॲक्ट

संकेतांक :

- (A) (i), (iv), (iii), (ii)
- (B) (iii), (iv), (ii), (i)
- (C) (ii), (i), (iv), (iii)
- (D) (iv), (i), (ii), (iii)

69. Which of the following functions is *not* the responsibility of a medical/psychiatric social worker.

- (A) Discharge management
- (B) Arranging help to the poor patient
- (C) Counselling
- (D) Giving Disability Certification

70. The major shift that has occurred in last 100 years in the field of mental health is result of

- (A) More number of professionals available
- (B) Shift from medical to bio-social model
- (C) Awareness about mental illness
- (D) Shift from superstitions to allopathy for treatment

69. खालीलपैकी कोणते कार्य ही वैद्यकीय व सामाजिक समाजकार्यकर्त्याची जबाबदारी नाही ?

- (A) रुग्णाच्या सुटीचे व्यवस्थापन
- (B) गरीब रुग्णांसाठी मदतीची व्यवस्था
- (C) समुपदेशन
- (D) विकलांगता प्रमाणपत्र देणे

70. मानसिक आरोग्य क्षेत्रातील गेल्या शंभर वर्षातील महत्त्वाचे बदल हे चा परिणाम आहेत.

- (A) उपलब्ध व्यावसायिकांच्या आकड्यांत वाढ
- (B) वैद्यकीय प्रारूपापासून जैव-सामाजिक प्रारूपाकडे वळणे
- (C) मानसिक रोगाबद्दल जाणीव जागृती
- (D) अंधश्रद्धेकडून उपचारांसाठी अ‍ॅलेपॅथीकडे वळणे

71. Name of the Act that prohibits a person to produce/manufacture/cultivate drugs in India.

- (A) Narcotic Drugs and Psychoactive Compounds Act
- (B) Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act
- (C) Narcotic Drugs and Psychiatric Substances Act
- (D) Narcotic Drugs and Psychoanalytic Substances Act

72. What is the full form of ICDS ?

- (A) Integrated Child Development Scheme
- (B) Integrated Child Development Sector
- (C) Integrated Child Development Services
- (D) Indian Child Development Scheme

71. भारतात अमली पदार्थांच उत्पादन निर्मिती किंवा लागवड करण्यासाठी या कायद्याअंतर्गत बंदी आहे.

- (A) गुंगीकारक औषध द्रव्ये मनोचेतना घटक अधिनियम
- (B) गुंगीकारक औषधी द्रव्ये आणि मनोव्यापारावर परिणाम करणारे पदार्थ अधिनियम
- (C) गुंगीकारक औषधे द्रव्ये आणि मानसोपचार घटक अधिनियम
- (D) गुंगीकारक औषध द्रव्ये आणि मनोविश्लेषण घटक अधिनियम

72. आय.सी.डी.एस. याच पूर्णरूप काय आहे ?

- (A) इन्टीग्रेटेड चाईल्ड डेव्हलपमेन्ट स्किम
- (B) इन्टीग्रेटेड चाईल्ड डेव्हलपमेन्ट सेक्टर
- (C) इन्टीग्रेटेड चाईल्ड डेव्हलपमेन्ट सर्व्हिसेस
- (D) इंडीयन चाईल्ड डेव्हलपमेन्ट स्किम

73. Inculcating castist and racist values by families is a barrier to promotion of

- (A) Mental health
- (B) Social health
- (C) Spiritual health
- (D) Physical health

74. Article of Constitution of India, provides for free and compulsory education for all children upto the age of 14 years.

- (A) 79
- (B) 72
- (C) 39
- (D) 45

75. National Institute of Disaster Management is located at

- (A) Trivandrum
- (B) Bhopal
- (C) New Delhi
- (D) Hyderabad

73. कुटुंबाद्वारे जात आणि वर्ण यासंबंधी मूल्ये रुजविणे हे याच्या प्रोत्साहनासाठी अडथळा ठरते.

- (A) मानसिक स्वास्थ्य
- (B) सामाजिक स्वास्थ्य
- (C) आध्यात्मिक स्वास्थ्य
- (D) शारीरिक स्वास्थ्य

74. भारतीय संविधानातील कलम हे 14 वर्षांपर्यंतचे सर्व मुलांना मुफ्त आणि अनिवार्य शिक्षणासंबंधी आहे.

- (A) 79
- (B) 72
- (C) 39
- (D) 45

75. राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन संस्था येथे आहे.

- (A) त्रिवेन्द्रम
- (B) भोपाळ
- (C) न्यू-दिल्ली
- (D) हैद्राबाद

76. Emergency preparedness and response face challenges that can include :

- (a) Resource limitations, such as equipment and supplies
- (b) Remoteness and limited access to healthcare for higher levels of care
- (c) Communication issues
- (d) Absence of computer engineers

(A) (a), (b)

(B) (a), (b), (c)

(C) (c), (d)

(D) (a), (b), (c), (d)

77. As per the ICDS, how much calories of food is fixed for nutritional norm for severely malnourished children.

(A) 900 calories

(B) 1200 calories

(C) 800 calories

(D) 1100 calories

76. आपत्कालीन तयारी आणि प्रतिसादासामध्ये यामुळे आव्हाने निर्माण होवू शकतात.

- (a) यंत्रसामग्री व पुरवठादारांच्या संसाधन मर्यादा
- (b) अतिदुर्गमभाग आणि उत्कृष्ट आरोग्य सेवेकरिता मर्यादित पोहच
- (c) संचार प्रणालीमुळे
- (d) संगणक अभियंत्याच्या गैरहजेरीमुळे

(A) (a), (b)

(B) (a), (b) (c)

(C) (c), (d)

(D) (a), (b), (c), (d)

77. आय.सी.डी.एस. च्या पोषण आहार नियमानुसार, अतिशय कूपोषित बालकास किती कॅलरिज पोषण आहार देणे नेमून दिले आहे ?

(A) 900 कॅलरिज

(B) 1200 कॅलरिज

(C) 800 कॅलरिज

(D) 1100 कॅलरिज

78. Probation benefit may be given to an offender who has :

- (A) Only one previous conviction proved against him
- (B) Only two previous convictions proved against him
- (C) No previous conviction proved against him
- (D) Any number of previous convictions proved against him

79. Emergency preparedness refers to

- (A) Actions performed before an emergency or disaster
- (B) Actions undertaken as soon as a disaster strikes
- (C) Actions taken after an emergency to help minimize the negative effects
- (D) Actions taken by the State Administration

78. परिविक्षा सवलत ही अश्या गुन्हेगारास दिल्या जावू शकते ज्याला

- (A) केवळ एकदाच गुन्हा सिद्ध झाला आहे.
- (B) दोनदा गुन्हा सिद्ध झाला आहे.
- (C) यापूर्वी कोणत्याही प्रकारची गुन्हा सिद्ध झालेली नाही
- (D) कितीही गुन्हे सिद्ध झाले आहेत.

79. आपत्तीनियोजन म्हणजे :

- (A) आपत्तीच्या अगोदर किंवा नंतर केलेली क्रिया
- (B) आपत्तीच्या वेळी ताबडतोब केलेली प्रक्रिया
- (C) आपत्तीच्या नंतर होणारे परिणाम कमी करण्यासाठी केलेली प्रक्रिया
- (D) राज्य प्रशासनाने केलेले काम

80. What is the punishment for contravention in relation to psychotropic substances under NDPS Act ?

- (A) Rigorous imprisonment for a minimum term of 15 years and maximum term of 20 years and minimum fine of one lakh rupees and maximum fine of 2 lakh rupees.
- (B) Rigorous imprisonment for a minimum term of 10 years and maximum term of 20 years and minimum fine of one lakh rupees and maximum fine of 2 lakh rupees.
- (C) Rigorous imprisonment for a minimum term of 5 years and maximum term of 10 years and minimum fine of one lakh rupees and maximum fine of 2 lakh rupees.
- (D) Rigorous imprisonment for a minimum term of 5 years and maximum term of 15 years and minimum fine of one lakh rupees and maximum fine of 2 lakh rupees.

80. एनडीपीएस कायद्यानुसार मानसिकतेवर परिणाम करणारे अमली पदार्थाच्या संदर्भात उल्लंघन केल्यास तर शिक्षा काय आहे ?

- (A) कमीतकमी 15 वर्षा व जास्तीत जास्त 20 वर्षे कठोर शिक्षा आणि कमीतकमी ₹ 1 लाख व जास्तीत जास्त ₹ 2 लाख दण्ड होवू शकतो.
- (B) कमीतकमी 10 वर्षा आणि जास्तीत जास्त 20 वर्षे कठोर शिक्षा आणि कमीतकमी ₹ 1 लाख व जास्तीत जास्त ₹ 2 लाख दण्ड होवू शकतो.
- (C) कमीतकमी 5 वर्षे व जास्तीत जास्त 10 वर्षे कठोर शिक्षा आणि कमीतकमी ₹ 1 लाख व जास्तीत जास्त ₹ 2 लाख दण्ड होवू शकतो.
- (D) कमीतकमी 5 वर्षे आणि जास्तीत जास्त 15 वर्षे आणि कमीतकमी ₹ 1 लाख व जास्तीत जास्त ₹ 2 लाख दण्ड होवू शकतो.

81. The author of the famous article “Is Social Work a Profession ?” is :

- (A) Octavia Hill
- (B) Abraham Flexner
- (C) Mary Richmond
- (D) Ernest Greenwood

82. Recognition of the right and need of clients to freedom in making their own choices and decisions, is termed as :

- (A) Confidentiality
- (B) Acceptance
- (C) Assimilation
- (D) Self-determination

83. Putting oneself in the shoes of another person and understanding his/her feelings and experiences is :

- (A) Empathy
- (B) Self-experience
- (C) Projection
- (D) Sympathy

81. “समाजकार्य व्यवसाय आहे का ?” या पुस्तकाचे लेखक :

- (A) ऑकटेव्हिया हिल
- (B) अब्राहम फ्लेक्सनर
- (C) मेरी रिचमंड
- (D) अर्नेस्ट ग्रीनवुड

82. अशीलास त्याला स्वतःला स्वतःचे पर्याय व निर्णय घेण्यासाठी त्याचे हक्क आणि गरजांना ओळखणे म्हणजे :

- (A) गोपनीयता
- (B) स्वीकार
- (C) सम्मिलन
- (D) स्व-निश्चय

83. दुसऱ्या व्यक्तीच्या जोड्यात स्वतःला ठेवून आणि त्याची मनःस्थिती समजणे व अनुभव घेणे याला :

- (A) अनुभूती
- (B) स्वःअनुभव
- (C) प्रकटन
- (D) सहानुभूती

84. The Nehru Yuva Kendra Sangathan was set up as an autonomous agency under

- (A) Government of India's Ministry of Social Justice and Empowerment.
- (B) Government of India's Ministry of Social Welfare.
- (C) Government of India's Ministry of Youth Affairs and Sports.
- (D) Government of India's Ministry of Women and Child Development.

85. Rajiv Gandhi National Institute of Youth Development is located at :

- (A) Thiruvananthapuram, Kerala
- (B) Vijayawada, Andhra Pradesh
- (C) Sriperumbudur, Tamil Nadu
- (D) Shivagiri, Karnataka

86. Clinical social work primarily focuses on

- (A) Holistic and Generalist
- (B) Integrated and Holistic
- (C) Assessment, diagnosis and treatment
- (D) Only counselling

84. नेहरू युवा केन्द्र संगठन ह्या मंत्रालया अंतर्गत स्वायत्त संस्था स्थापन करण्यात आली आहे.

- (A) केन्द्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व सबलीकरण मंत्रालय
- (B) केन्द्र शासनाच्या समाज कल्याण मंत्रालय
- (C) केन्द्र शासनाच्या युवक व क्रीडा कार्य मंत्रालय
- (D) केन्द्र शासनाच्या महिला आणि बाल कल्याण मंत्रालय

85. राजीव गांधी नॅशनल इंस्टीट्यूट ऑफ युथ डेव्हलपमेंट ही संस्था कुठे आहे ?

- (A) थिरुवनंथपूरम, केरला
- (B) विजयवाडा, आंध्रप्रदेश
- (C) श्रीपेरामंबुदूर, तामिळनाडू
- (D) शिवगीरी, कर्नाटका

86. चिकित्सात्मक समाजकार्याच प्राथमिकतः यावर लक्ष्य केन्द्रित करत.

- (A) समावेशक आणि सामयिक
- (B) एकात्मिक आणि समावेशक
- (C) मूल्यांकन, निदान आणि उपचार
- (D) फक्त समुपदेशन

87. Ecological Social Work orientation is

- (A) Environmental
- (B) Ecological Balance
- (C) Ecosystem management
- (D) Integrated, holistic and generalists

88. Youth are defined as those aged in the National Youth Policy (2014).

- (A) 15 to 35 years
- (B) 15 to 29 years
- (C) 15 to 25 years
- (D) 15 to 20 years

89. The following interventions typically fall under the purview of social work practice :

- (i) Counselling
- (ii) Home visits
- (iii) Resource mobilisation
- (iv) Legal aid

Codes :

- (A) (i), (ii), (iii) and (iv)
- (B) (i) and (ii)
- (C) (i), (ii) and (iii)
- (D) (ii), (iii) and (iv)

87. परिस्थितीकीय समाजकार्याची अभिमुखता

- (A) पर्यावरणीय
- (B) परिस्थितीक संतुलन
- (C) परिस्थितीक व्यवस्थापन
- (D) एकात्मिक, समावेशक आणि सामयिक

88. राष्ट्रीय युवा धोरण (2014) नुसार युवकाची व्याख्या वय असणारे.

- (A) 15-35
- (B) 15-29
- (C) 15-25
- (D) 15-20

89. खालीलपैकी हा हस्तक्षेप समाजकार्य प्रत्यक्षसेवा कार्यात मोडतो.

- (i) समुपदेशन
- (ii) ग्रह भेट
- (iii) संसाधन जुळवाजुळव
- (iv) कायदेशीर सल्ला

कोड :

- (A) (i), (ii), (iii) आणि (iv)
- (B) (i) आणि (ii)
- (C) (i), (ii) आणि (iii)
- (D) (ii), (iii) आणि (iv)

90. A social worker is counselling an HIV positive male client. Despite much counselling the client is unable to use safer-sex practices. The social worker gets angry with him and decides to share his HIV positive status with his wife. Which social work principles is he/she violating ?

- (i) Confidentiality
- (ii) Informed consent
- (iii) Autonomy
- (iv) Dignity

Codes :

- (A) (i) and (ii)
- (B) Only (i)
- (C) (i), (ii), (iii)
- (D) (i), (ii), (iii) and (iv)

91. Cooley has classified groups into

- (A) Lower and upper group
- (B) Low and high group
- (C) Primary and secondary group
- (D) Rich and poor group

90. एच.आय.व्ही. पॉझिटीव्ह पुरुष अशिलास एक समाजकार्यकर्ता समुपदेशन करतो आहे. बरच समुपदेशन करून सुद्धा हा अशिल सुरक्षित लैंगिक संबंध ठेवण्यात असमर्थ ठरतो आहे. समाजकार्यकर्तास त्याचा राग येतो व त्याचे एच.आय.व्ही. पॉझिटीव्ह स्टेटस अशिलाच्या पत्तिसांगतो. या ठिकाणी समाजकार्याच्या कोणत्या तत्त्वाच उल्लंघन होत आहे ?

- (i) गोपनीयता
- (ii) माहितीपूर्व सहमती
- (iii) स्वतंत्रता
- (iv) प्रतिष्ठा

कोड :

- (A) (i) आणि (ii)
- (B) फक्त (i)
- (C) (i), (ii), (iii)
- (D) (i), (ii), (iii) आणि (iv)

91. कुलें या समाजशास्त्रज्ञांनी गटाची विभागणी खालीलप्रमाणे केली

- (A) कनिष्ठ आणि वरिष्ठ गट
- (B) निम्न आणि उच्च गट
- (C) प्राथमिक आणि दुय्यम गट
- (D) सधन आणि गरीब गट

92. Praise by social worker for on time task submission is known as

- (A) Positive instigation
- (B) Positive reinforcement
- (C) Negative punishment
- (D) Positive morale

93. Society is of social relationship.

- (A) Complex
- (B) Web
- (C) Website
- (D) Community

94. Murray has defined social stratification as a

- (A) Horizontal division
- (B) Vertical division
- (C) Upper division
- (D) Lower division

92. समाजकार्यकर्त्याचे केलेल्या प्रशंसेमुळे दिलेले काम वेळेत पूर्ण करा

- (A) सकारात्मक ऊदृत्य करणे
- (B) सकारात्मक प्रबलीकरण
- (C) नकारात्मक शिक्षा
- (D) सकारात्मक नितीमत्ता

93. समाज सामाजिक संबंधाचे आहे.

- (A) क्लिष्ट
- (B) जाळे
- (C) वेबजाळे
- (D) समुदाय

94. मरे ह्या शास्त्रज्ञानी सामाजिक स्तरीकरण म्हणजे :

- (A) क्षितिजसमांतर विभाजन
- (B) उर्ध्वगामी विभाजन
- (C) वरिष्ठ विभाजन
- (D) कनिष्ठ विभाजन

- | | |
|---|---|
| <p>95. Individuals with autism-spectrum disorders have difficulty in the following area/s :</p> <p>(i) Communication</p> <p>(ii) Social interactions</p> <p>(iii) Cognitive processes</p> <p>(iv) Behavioural processes</p> <p>Choose the <i>correct</i> answer :</p> <p>(A) (i), (ii) and (iv)</p> <p>(B) (i), (ii) and (iii)</p> <p>(C) (ii), (iii) and (iv)</p> <p>(D) (i), (ii), (iii) and (iv)</p> | <p>95. ऑटिस्म स्पेक्ट्रम डिसऑर्डर असलेल्या व्यक्तींना खालील क्षेत्रात अडचणी येतात :</p> <p>(i) संवाद</p> <p>(ii) सामाजिक देवाणघेवाण</p> <p>(iii) बोधात्मक प्रक्रिया</p> <p>(iv) वर्तनात्मक प्रक्रिया</p> <p>अचूक उत्तर निवडा :</p> <p>(A) (i), (ii) आणि (iv)</p> <p>(B) (i), (ii) आणि (iii)</p> <p>(C) (ii), (iii) आणि (iv)</p> <p>(D) (i), (ii), (iii) आणि (iv)</p> |
| <p>96. Kurt Lewin's Change Model involving three stages are</p> <p>(A) Freezing, Changing, Refreezing</p> <p>(B) Unfreezing, Changing, Refreezing</p> <p>(C) Unfreezing, Deep-freezing, Refreezing</p> <p>(D) Changing, Refreezing, Unfreezing</p> | <p>96. 'कर्ट लेविन्स' यांच्या परिवर्तन प्रारूपाच्या तीन स्थिती या आहेत.</p> <p>(A) गोठवणे, परिवर्तन, पुनः गोठवणे</p> <p>(B) विगठण, परिवर्तन, पुनः गोठवणे</p> <p>(C) विगठण, अती-विगठण, पुनः गोठवणे</p> <p>(D) परिवर्तन, पुनः गोठवणे, विगठण</p> |
| <p>97. Which one of the following is <i>not</i> a principle of community organisation ?</p> <p>(A) Principle of specific objectives</p> <p>(B) Principle of individualisation</p> <p>(C) Principle of people's participation</p> <p>(D) Principle of democratic function</p> | <p>97. खालीलपैकी कोणते “समाज संघटनचे” तत्त्व नाही ?</p> <p>(A) निश्चित उद्देशांचे तत्त्व</p> <p>(B) व्यक्तिकरणाचे तत्त्व</p> <p>(C) लोक सहभागाचे तत्त्व</p> <p>(D) लोकशाही कार्यात्मक तत्त्व</p> |

98. The following are some of the contemporary ideologies for social change (I) and its implications (II) on society. Match the following and choose the codes given below :

I

- (a) Feminism
- (b) Multiculturalism
- (c) New social movements
- (d) Sustainable and people-centered development

II

- (i) Economic, social and ecological sustainability for future generations
- (ii) Challenge to all dichotomies that create hierarchies
- (iii) Promotion of egalitarian multiculturalism
- (iv) Democratic repoliticisation of the masses, focus on alternative development

Codes :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(B)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(C)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(D)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

98. खाली (I) यादीमध्ये समकालीन सामाजिक परिवर्तनाच्या विचारधारा आणि (II) यादीमध्ये समाजावर होणारे त्यांचे परिणाम दिलेले आहेत. दिलेल्या संकेतांकातून योग्य उत्तर निवडा :

I

- (a) स्त्रीवाद
- (b) बहु-सांस्कृतिकतावाद
- (c) नव्या सामाजिक चळवळी
- (d) शाश्वत आणि लोक-केंद्रित विकास

II

- (i) भावी पिढ्यांसाठी आर्थिक, सामाजिक आणि परिस्थितीकीचा चिरंतन विकास होणे
- (ii) श्रेणीबद्ध रचना निर्माण करणाऱ्या सर्व द्विपर्यायांना आव्हान देणे
- (iii) समतावादी बहुसांस्कृतिकतावादामध्ये वाढ होणे
- (iv) लोकांचे लोकशाही पुनराजकीकरण होणे आणि पर्यायाविकासावर भर देणे

संकेतांक

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(B)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(C)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(D)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

99. **Assertion (A) :** The Community Organiser may need to mobilise the entire community or even people outside the community to bring about change.

Reason (R) : The process of mobilising people in the community towards change is generally termed 'Community Action'.

Codes :

(A) (A) is true and (R) is the correct explanation of (A)

(B) (A) is true and (R) is not the correct explanation of (R)

(C) (A) is true but (R) is false

(D) (A) is false but (R) is true

99. **विधान (A) :** समुदायात बदल घडविण्यासाठी समुदाय संघटकाला संपूर्ण समुदायासह समुदायाबाहेरील लोकांना चलनशील करण्याची गरज असते.

कारण (R) : समुदायात बदल करण्यासाठी लोकांना चलनशील करण्याच्या प्रक्रियेला 'समुदाय कृती' म्हणतात.

संकेतांक :

(A) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.

(B) (A) व (R) दोन्ही बरोबर आहेत पण (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

(C) (A) हे बरोबर आहे पण (R) हे चूक आहे.

(D) (A) हे चूक आहे पण (R) हे बरोबर आहे.

100. **Assertion (A) :** More women suffer from common mental disorders than men. However men outnumber women when it comes to psychosis.

Reason (R) : Hormonal changes in women, their biology and physiology are the main cause for mental disorders in women.

Codes :

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) (A) is true but (R) is false
- (C) Both are false
- (D) Both are true but (R) is not the correct explanation of (A)

100. **विधान (A) :** पुरुषांच्या तुलनेत जास्त स्त्रिया सामान्य मानसिक आजारापासून ग्रस्त असतात. परन्तु चित्तविकृती (psychosis) या आजारापासून स्त्रियांच्या तुलनेत जास्त पुरुष ग्रस्त असतात.

कारण (R) : स्त्रियांचे जीवशास्त्र, शरीरशास्त्र आणि हॉर्मोनल (hormonal) बदलाव हे स्त्रियांच्या मानसिक आजाराचे मुख्य कारण आहे.

संकेतांक :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर असून (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.
- (B) (A) बरोबर आहे परन्तु (R) हे चूक आहे.
- (C) दोन्ही चुकीचे आहेत
- (D) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत परन्तु (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

JUN - 20219/II—B

ROUGH WORK